

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

ירושלים, תאריך: 15.10.15
דאטום: 15.10.15

לכבוד
חה"כ איתן כבל
יושב ראש ועדת הכלכלה
ה כ נ ס ת

מכובדי;

הנדון: הצעת תקנות הנמלים (חומרים נוזלים מזיקים), התשע"ה – 2015

אבקשך להניח על סדר יומה של ועדת הכלכלה של הכנסת את הצעת תקנות הנמלים (חומרים נוזלים מזיקים), התשע"ה – 2015 המצורפת בזאת.

1. ארגון הספנות הבינלאומי אשר מדינת ישראל חברה בו, ערך את האמנה הבין לאומית למניעת זיהום הים מכלי שיט בשנת 1973 (להלן - האמנה), כמו גם תיקונים לה בפרוטוקול משנת 1978, אשר מדינת ישראל צד להם, ואשר נועדו למנוע זיהום ים שנגרם כתוצאה מפעילות ספנותית, לרבות השלכה מכוונת לים של חומרים מסוכנים, ולצמצם ככל הניתן החדרת מזהמים לים כתוצאה מתאונות ימיות. האמנה כוללת שישה נספחים ובהם הוראות מפורטות למניעת זיהום ים הנגרם כתוצאה מהרקת חומרים שונים לים מכלי שיט - דלק, חומרים נוזלים מזיקים בצובר, חומרים מזיקים המובלים באריזות, שופכין, אשפה, ומניעת זיהום אויר מכלי שיט.

2. הצעת תקנות הנמלים (חומרים נוזלים מזיקים בצובר), התשע"ה - 2015 (להלן: הצעת התקנות) מסדירה בחקיקה הישראלית את ההוראות שנקבעו בנספח 2 לאמנה (להלן: 'הנספח'), אשר נכנס לתוקפו בחודש אוקטובר שנת 1983, ועיקרו, במניעת זיהום הים מחומרים נוזלים מזיקים בצובר (Noxious Liquid Substances) במטרה למזער ככל הניתן את סכנת זיהום הים מחומר כאמור במטרה לצמצם את הנזק לאנושות, לדגה ולצמחיה הימית.

החקיקה המוצעת, תאפשר להחיל את הוראות הנספח בתחומי ריבונות מדינת ישראל.

3. יודגש כי לעת הזו, כל מדינות הים התיכון קיבלו עליהן או אשררו את הנספח, ומכאן חשיבות נוספת להתקנת התקנות. כמו כן, מדינת ישראל הינה צד לאמנת ברצלונה 1976 העוסקת בשמירה על הסביבה הימית באגן הים התיכון, אשר אף היא מחייבת את הצדדים לה לבצע הסדרים אשר ישמרו על הסביבה הימית באגן הים התיכון.

4. זאת ועוד, במסגרת מבדק ה"VIMSAS" (מבדק בין - לאומי מטעם אימ"ו), אליו הצטרפה מדינת ישראל, אשר נועד לבחון את אימוץ ויישום הכלים המחייבים של ארגון הספנות, התחייבה מדינת ישראל לקדם את אימוץ נספחי האמנה, בדגש על הנספח שכבר אושרר כאמור, ובהתאם ללוח זמנים, כפי שנקבע. מכאן, החשיבות הנוספת לקידום הליך זה בהקדם.

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

5. עיקרי ההסדרים המוצעים בהצעת התקנות, אשר מבוססים על ההוראות הקבועות בנספח, הינם כדלקמן:

- (1) קביעת חובת סיווג החומרים הנוזלים המזיקים לארבע דרגות סיכון לפי רמת הסיכון הסבירה העלולה להיגרם כתוצאה מהרקתם לים עקב ניקוי מכלים או פריקת מי נטל; קביעת איסור הובלתם ללא סיווג או הערכה זמנית הנדרשים לשם הסדרת תנאי הובלתם והרקת שאריות המטען;
- (2) חובת עריכת בדיקות כשירות תקופתיות לאניות הנושאות חומרים נוזלים מזיקים בצובר ע"י בודק מוסמך;
- (3) הנפקת תעודה בין-לאומית למניעת זיהום מהובלת חומרים נוזלים מזיקים בצובר, ותקופת תוקפה;
- (4) קביעת סמכויות הבודק המוסמך להורות על פעולה מתקנת ו/או ביטול התעודה, במקרה הצורך, וקביעת סמכות המנהל לעכב הפלגת אנייה שהתעודה שלה בוטלה כאמור;
- (5) הסדרת העיצוב, הבנייה, הציוד והתפעול של אנייה המורשית להוביל חומר נוזלי מזיק בצובר כדי למזער ככל הניתן את ההרקה הבלתי מבוקרת לים של שארית חומר כאמור;
- (6) הסדרת סידורי השאיבה, הצנרת, פתחי ההרקה והפיקוח על הרקת שארית המטען אשר בכפוף להם ניתן להריק חומר נוזלי מזיק בהתאם לסוג החומר;
- (7) קביעת סמכות המנהל להתיר התקנת אמצעים חילופיים לדרישות התקנות, ובלבד שהדבר לא יהווה הקלה מדרישות אלו;
- (8) קביעת חובת החזקה והצגת המסמכים הנדרשים לפי התקנות;
- (9) קביעת אמצעי פיקוח על אנייה שאינה ישראלית במסגרת זכויות המדינה כמדינת נמל;
- (10) קביעת חובה על מפעיל רציף או מספנה, העוסקים בטיפול או בתיקון אנייה הנושאת חומר נוזלי מזיק, להקצות מתקן (שיאושר כקבוע בהצעת התקנות) לקליטת שאריות המטען, וכן להנפיק אישור לקברניט כלי השיט בדבר כמות וסוג השארית שהורקה כאמור;
- (11) קביעת סמכות המנהל לפטור אנייה או סוגי אניות מדרישות ההובלה המפורטות בתקנות בהתאם לצורך;
- (12) קביעת סמכות המנהל להורות לבעל האנייה או קברניטה להפקיד ערבות, אם יש לו יסוד להניח כי נעברה עבירה על הוראות התקנות וקביעת הוראות בדבר החזרת הערבות;
- (13) קביעת האחראים לקיום הוראות התקנות, קביעת סמכות מפקח כלי שיט לעלות בכל עת על כל אנייה שהתקנות חלות עליה לצורך בדיקתה וקביעת סמכות המנהל לפרסם נהלים ליישום התקנות באתר האינטרנט של משרד התחבורה.

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

6. על פי הוראת סעיף 60(1)(יא) לפקודת הנמלים ובהיות הצעת התקנות עוסקת באיסור זיהום הים, נערכה הצעת התקנות בהתייעצות עם שר הבריאות, וכעניין של מינהל תקין נשלחה הצעת התקנות גם להתייעצות עם המשרד להגנת הסביבה. כמו כן, במהלך גיבוש הצעת התקנות, נשלחו התקנות המוצעות להתייחסותם של מגוון גורמים אשר התקנות רלבנטיות לגביהם; מצ"ב למכתבי נספח המפרט את רשימת הגורמים אליהם נשלחה הצעת התקנות, בצירוף תמצית התייחסותם ואישור היוועצות עם שר הבריאות.
7. בנוסף, על פי סעיף 21א(א) לחוק יסוד: הכנסת, וסעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977, בהיות הצעת התקנות כוללת הוראות שהפרתן היא עבירה פלילית, טעונה הצעת התקנות אישור ועדה מועדות הכנסת.
8. אודה על הנחת הצעת התקנות שבנדון על סדר יומה של ועדת הכלכלה של הכנסת לאישורה.

בברכה
ישראל כ"ץ

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

העתק: המנהל הכללי
מנהל רשות הספנות והנמלים
היועצת המשפטית

נספח

במסגרת גיבוש הצעת התקנות, נשלחה ההצעה להתייחסותם של הגורמים הבאים:

- (1) לפי סעיף 60(1)(יא) לפקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א – 1971, ולנוכח היות הצעת התקנות עוסקת באיסור זיהום הים, הן טעונות התייעצות בשר הבריאות. משרד הבריאות הביע הסכמתו להצעת התקנות בכפוף לכך שייקבע נוהל בין - משרדי לביסוס דיווח למשרד הבריאות אודות כל מקרה של הטלת חומרים מסוכנים לים בכל מקום ברדיוס של 5 ק"מ מנקודת היניקה של מתקני התפלה. כמו כן הוסכם כי במקרה של תקרית זיהום ים מחומר נוזלי מזיק מחויב האנייה לדווח על כך גם למשרד הבריאות. מצ"ב אישור שר הבריאות אודות קיום היוועצות עימו בנוגע להתקנת תקנות אלה.
 - (2) כעניין של מינהל תקין הועברה הצעת התקנות להתייחסות המשרד להגנת הסביבה ולמנהל הדלק והגז במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. המשרד להגנת הסביבה העיר הערותיו וחלקן שולבו בנוסח הצעת התקנות. לא התקבלו בידינו הערות ממנהל הדלק והגז.
 - (3) בנוסף הועברו התקנות לחב' הנמלים חיפה, אשדוד ואילת, למנהל נמל חדרה, לחב' קו צינור אילת אשקלון המפעילה את נמל אשקלון (להלן - קצא"א), לחברת נמלי ישראל, למפעילי רציפים בנמלים המסחריים (עליהם תוטל החובה להצבת מיתקני הקליטה הנמליים), לחב' דלק, למספנות ישראל וללשכת הספנות.
- חברת נמל חיפה – חלק מהערותיה התקבלו. הצעת החברה לכלול בתקנות הוראות לעניין אופן הטיפול וסילוק שאריות המטען ממתקני הקליטה נדחתה, מאחר והתקנות נועדו להסדיר את אחריות האנייה עד לריקון החומר הנוזלי המזיק למתקני הקליטה בהתאם לאמנה ונושא זה הינו בסמכות המשרד להגנת הסביבה. כן, בקשתה לפטור את מתקני הקליטה מהיתר בנייה ורישיון עסק נדחתה, שכן הדבר אינו בסמכות משרדנו. מאחר והוחלט להטיל את חובת הצבת מיתקני הקליטה על מפעיל הרציף או המספנה העוסקים בטיפול במטען הנדון לא נדרשנו לטענה כי בהיות מתקני הקליטה מבנה דלא נידי שמצריך תשתית קרקעית, חובת הצבתו והסנקציות בגין אי הצבה כנדרש צריכות לחול על חנ"י.
 - חב' נמל אשדוד – העירה הערה יחידה, לפיה תפעל לקביעת תעריף/אגרה מתאימים לשירותי הנמל בגין טיפול בשאריות שתקלט במיתקני הקליטה והנפקת אישור על כך לאנייה¹;
 - קצא"א – הערתה לענין מניעת פרשנות המחילה אחריות לקיום התקנות על מפעיל הנמל התקבלה;
 - חנ"י, חברת נמל אילת - לא נתקבלו הערות;

¹ תיקון תעריף/מחיר לשירותי נמל מחייב תיקון של צו הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (שירותי נמל), התשי"ע – 2010 והחברה הופנתה לפעול בהליך המקובל לשם כך.

- דגון בתי ממגורות לישראל בע"מ – הערתה כוונה למיתקן קליטה המיועד לקליטת מי נטל של אניות צובר המובילות מוצקים, כך שאינה רלבנטית לתקנות דנן. הערתה כי חובת הקצאת מיתקן הקליטה צריכה לחול על חנ"י או חב' הנמל ולא על מפעיל הרציף, נדחתה;

- מפעילי רציפים – יצוין, כי מעבר לפנייה לגורמים אלו לקבלת הערותיהם ערכו נציגי רשות הספנות והנמלים ביקורים במסוף גדות דרום, מסוף הכימיקלים בנמל חיפה.

התקבלו הערות מחב' גדות אחסון ושינוע בלבד (גדות דרום) בלבד. החברה העלתה חשש כי בעקבות התקנת התקנות תידרש להרחיב את עיסוקה לצורך קליטת חומרים נוזלים מזיקים מסוגים חדשים ונוספים על אלו בהם הינה מטפלת כיום. לאחר שקיימנו פגישה עם נציגי המשרד להגנת הסביבה נמסר להם כי אין בתקנות אלה כדי לחייב את החברה לקלוט חומרים נוספים על אלה בהם היא מטפלת כבר כיום.

מכתב

Prime Minister's Office

משרד ראש הממשלה

ראש הממשלה ושר הבריאות

התשע"ה, _____

2015, _____ באוגוסט

לכבי

ח"כ ישראל כ"ץ,

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

הנדון: תקנות הנמלים (חומרים נוזלים מזיקים בצובר), התשע"ה – 2015

הריני לאשר כי קוימה עמי, לעניין התקנת התקנות בנדון, חובת ההתייעצות כנדרש בסעיף 60(1)(יא) (יא) לפקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א - 1971.

לכבוד רב,

בנימין נתניהו

ראש הממשלה ושר הבריאות

העתק:

ח"כ הרב יעקב ליצמן, סגן שר הבריאות

פרופ' משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות

עו"ד מירה היבנר-הראל, היועצת המשפטית, משרד הבריאות